

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1838

Vragen van het lid **Paternotte** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de uitlatingen van de woordvoerder van het Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken (ingezonden 22 maart 2024).

Antwoord van Minister **Bruins Slot** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 27 mei 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1537.

Vraag 1

Bent u bekend met de uitspraken van Maria Zakharova, woordvoerder van het Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken, waarin ze de civiele Europese Unie (EU)-missie aan de Armeens-Azeri grens beschuldigt van spionage-activiteiten gericht op Rusland, Azerbeidzjan en Iran?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de dreigementen vanuit Moskou richting deze noodzakelijke civiele missie in de regio en de persoonlijke veiligheid van de aanwezige waarnemers tegen het licht van deze volledig ongegronde beschuldigingen?

Antwoord 2

De EU Missie Armenië (EUMA) is een civiele en ongewapende missie die patrouilles uitvoert ten behoeve van onpartijdige en onafhankelijke observatie aan de Armeense zijde van de grens tussen Armenië en Azerbeidzjan ter ondersteuning van de bredere EU inzet gericht op het vergroten van stabiliteit, veiligheid en toenadering tussen beide landen richting een eventuele vredesovereenkomst. De onpartijdige observatie door deze missie over ontwikkelingen aan de grens tussen Armenië en Azerbeidzjan kan helpen bij het ontkrachten van geruchten en desinformatie of juist het verifiëren van informatie.

De stelling dat het missiepersoneel van EUMA spionageactiviteiten uitvoert is pertinent onjuist en heeft als vermoedelijk doel het aanwakkeren van spanningen en het ondermijnen van de geloofwaardigheid van EUMA en de

¹ TASS.ru, 20 maart 2024, «Zakharova: EU-waarnemingsmissie in Armenië bespioneert Rusland, Iran en Azerbeidzjan» (<https://tass.ru/politika/20295785>)

EU als geheel. De uitspraken van de woordvoerder van het Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken verwerp ik daarom ten zeerste. Ze passen naadloos in de niet aflatende Russische desinformatiecampagne die de toenadering tussen Armenië en Azerbeidzjan bemoeilijkt.

Vraag 3

Kunt u aangeven hoeveel Nederlanders deel uitmaken van deze missie?

Antwoord 3

Op dit moment draagt Nederland met zes civiele en politie experts bij aan EUMA.

Vraag 4

Hoe gaat u zich, samen met uw Europese ambtsgenoten, inspinnen voor de waarborging van veiligheid van EU-onderdanen die onderdeel zijn van deze civiele missie aan de grens?

Antwoord 4

Er zijn goede afspraken gemaakt tussen de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), de missieleiding, de Europese lidstaten, de uitzendende nationale instanties en gastland Armenië over het waarborgen van de veiligheid van missiepersoneel. Patrouilles naar gebieden met een sterke militaire aanwezigheid worden in de regel reeds met gewapende begeleiding door het Armeense leger of Armeense grensbewakers uitgevoerd. Los daarvan spant het kabinet zich – mede via het EU Politiek en Veiligheidscomité (PSC) – doorlopend in voor de veiligheid van missiepersoneel. Indien aanleiding bestaat tot heroverweging van het geldende veiligheidsregime ligt de primaire verantwoordelijkheid bij de missie zelf. Vanzelfsprekend zet Nederland zich in een dergelijk geval in om eventueel benodigde additionele maatregelen mogelijk te maken. Dat gebeurt altijd in nauw overleg met andere EU-lidstaten, EDEO, de missieleiding en via de laatste twee ook met gastland Armenië.

Vraag 5

Bent u bereid om in dat kader te pleiten voor gewapende beveiliging van deze waarnemers nu Rusland via officiële kanalen heeft gewaarschuwd dat de activiteiten van deze civiele missie grote gevolgen zouden kunnen hebben voor de regio als ze niet worden tegengehouden?

Antwoord 5

EUMA maakt een risico-inschatting voor iedere geplande patrouille op basis van het type patrouille en de (veiligheids)context per gebied. De «*human security*» patrouilles in dorpen in de grensregio's worden in de regel zonder gewapende beveiliging uitgevoerd. Patrouilles naar gebieden met een sterke militaire aanwezigheid worden in de regel reeds met gewapende begeleiding door het Armeense leger of Armeense grensbewakers uitgevoerd. EUMA beoordeelt continu of de risico-inschattingen moeten worden aangepast en of aanvullende beveiligingsmaatregelen nodig zijn. Indien de missieleiding het nodig acht, zal Nederland zich uiteraard mede inspinnen om eventueel benodigde additionele maatregelen mogelijk te maken.